

Inhoudsopgave

DEEL II. HORIZONTALE FAMILIALE RELATIES	603
Titel I. Huwelijk	607
Hoofdstuk 1. Algemeen	609
Afdeling 1. Definitie	609
Afdeling 2. Verdragsrechtelijke bescherming	610
Afdeling 3. Statistiek	610
Hoofdstuk 2. Grondvereisten om te trouwen	613
Afdeling 1. Twee personen van verschillend of hetzelfde geslacht	613
Afdeling 2. Huwbare leeftijd	614
§ 1. Principe	614
§ 2. Ontheffing van leeftijdsvereiste	615
A. Redenen	615
B. Procedure	615
Afdeling 3. Toestemming van de aanstaande echtgenoten	617
§ 1. Algemeen	617
§ 2. Verloving	617
§ 3. Gemis aan toestemming	620
A. Huwelijk van geesteszieken	620
B. Schijnhuwelijk	621
1. Omschrijving	621
2. Indicaties	621
3. Beteugeling	622
a. Preventie	623
b. Repressie	626
(1) Nietigverklaring	626
(2) Strafbaarstelling	627
(3) Inreisverbod	628
C. Gedwongen huwelijk	629

1. Omschrijving	629
2. Beteugeling	629
a. Preventie	629
b. Repressie	629
(1) Nietigverklaring	629
(2) Strafbaarstelling	629
§ 4. Gebrek in de toestemming	630
A. Bedrog	630
B. Geweld	631
C. Dwaling	632
Afdeling 4. Instemming van de ouders	633
§ 1. Beide ouders leven en verkeren in de mogelijkheid hun wil te kennen te geven	633
A. Beide ouders stemmen in	634
B. Een ouder stemt in en de andere weigert zijn instemming of verschijnt niet	634
C. Beide ouders weigeren hun instemming	634
D. Beide ouders verschijnen niet	635
§ 2. Een ouder leeft, verkeert in de mogelijkheid zijn wil te kennen te geven en is wilsbekwaam	636
A. De enige ouder stemt in	636
B. De enige ouder weigert zijn instemming	636
C. De enige ouder verschijnt niet	636
§ 3. Het kind heeft geen ouders (meer)	636
§ 4. Een ouder of beide ouders verkeren in de onmogelijkheid hun wil te kennen te geven of zijn wilsonbekwaam	636
A. Beide ouders verkeren in de onmogelijkheid of zijn wilsonbekwaam	636
B. Een ouder stemt in, de andere verkeert in de onmogelijkheid of is wilsonbekwaam	636
C. Een ouder weigert, de andere is in de onmogelijkheid of wilsonbekwaam	637
D. Een ouder verschijnt niet, de andere is in de onmogelijkheid of wilsonbekwaam	637
E. De enige ouder is in de onmogelijkheid of wilsonbekwaam	637

Afdeling 5. Geen vorig niet-ontbonden huwelijk of niet-beëindigde wettelijke samenwoning	637
Afdeling 6. Geen verwantschap in verboden graad	639
§ 1. Bloedverwantschap in verboden graad	639
A. In de rechte lijn	639
B. In de zijlijn	639
§ 2. Aanverwantschap in verboden graad	640
A. In de rechte lijn	640
B. In de zijlijn	641
§ 3. Vermoede bloedverwantschap na een vonnis waarbij vermoedelijke verwekker veroordeeld is tot alimentatie	642
§ 4. Verwantschap in verboden graad op grond van adoptie	642
A. Huwelijksbeletselen na gewone adoptie	642
B. Huwelijksbeletselen na volle adoptie	643
Hoofdstuk 3. Vormvereisten om te trouwen	645
Afdeling 1. Vóór het aangaan van het huwelijk: de huwelijksaangifte	645
§ 1. Aangifteplicht	645
A. Bevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand	646
B. Mogelijkheid tot vrijstelling	646
C. Overhandiging van zekere documenten	647
D. Opmaaktermijn voor en ondertekening van de aangifte	647
§ 2. Informatie omtrent de getuigen bij het huwelijk	648
§ 3. Wachtermijn	648
§ 4. Weigering om de aangifte te ondertekenen	649
Afdeling 2. Bij het sluiten van het huwelijk: de huwelijksvoltrekking	649
Hoofdstuk 4. Sanctieregeling	651
Afdeling 1. Voorkomende huwelijksbeletselen	651
Afdeling 2. Vernietigende huwelijksbeletselen – Nietigverklaring van het huwelijk	652
§ 1. Volstreckte nietigheidsgronden	653

A. Overzicht van de gronden	653
B. Procedureregels	655
1. Titularissen – Termijn – Bevoegde rechter	655
2. Uitzonderingen – Bijzonderheden	656
§ 2. Betrekkelijke nietigheidsgronden	656
A. Dwaling in de persoon	657
B. Onbekwaamverklaring	657
§ 3. Gevolgen van de nietigverklaring	657
A. Voor de persoon van de pseudo-echtgenoten	658
B. Voor de goederen van de pseudo-echtgenoten	659
C. Voor derden	659
§ 4. Putatief huwelijk	659
A. Omschrijving	659
B. Voorwaarden	660
C. Gevolgen	661
1. Voor de persoon van de echtgenoten	661
2. Voor de goederen van de echtgenoten	662
§ 5. Nietigverklaring van het huwelijk en kinderen	663
Hoofdstuk 5. Bewijs van het huwelijk	665
Afdeling 1. Principe	665
Afdeling 2. Uitzonderingen	665
Hoofdstuk 6. Gevolgen van het huwelijk	667
Afdeling 1. Primair huwelijksstelsel	668
§ 1. Artikelen 212 tot 224 oud BW	668
A. Artikel 212 oud BW – Imperatieve bepalingen	668
1. Van toepassing door het enkele feit van het huwelijk	668
2. Imperatief karakter	670
3. Gelijke handelingsbekwaamheid van echtgenoten	671
B. Artikelen 213 en 214 oud BW – Persoonlijke huwelijksverplichtingen	671
1. Samenwoningsverplichting	671
a. Plicht tot (ongedwongen) geslachtsverkeer	672
b. Plicht tot samenwoning in de echtelijke verblijfplaats	673

---

c. Sancties	675
(1) Directe sancties	675
(2) Indirecte gevolgen	676
2. Getrouwheidsverplichting	676
3. Hulpverplichting	676
4. Bijstandsverplichting	679
C. Artikel 215 oud BW – Bescherming van de gezinswoning	679
1. Algemeen	679
2. Voorwerp van de bescherming	679
a. De gezinswoning	679
(1) Onroerend goed	680
(2) Voornaamste woning	680
(3) Dient	681
b. Huisraad	682
3. Bescherming	683
a. Getroffen rechten	683
b. Beschermingstechnieken	683
(1) Gezinswoning waarop één of beide echtgenoten een zakelijk recht heeft of hebben	683
(2) Huisraad	689
(3) Gehuurde gezinswoning	690
4. Sancties	695
D. Artikel 216 oud BW – Beroepskeuze	695
1. Recht om een beroep uit te oefenen	695
a. Principe	695
b. Recht van verzet van de echtgenoot	695
c. Sancties	696
2. Gebruik van de naam van de echtgenoot in beroepsbetrekkingen	697
E. Artikel 217 oud BW – Inning en besteding van inkomsten	698
1. Algemeen	698
2. Inning van inkomsten	698
3. Besteding van inkomsten	699
4. Sancties	700
F. Artikel 218 oud BW – Openen van een bankrekening	700
1. Recht om een rekening te openen en een bankrekening te huren	700
2. Vermoeden van uitsluitende bestuursbevoegdheid	700
3. Kennisgeving aan de echtgenoot	703

4. Sancties	704
G. Artikel 219 oud BW – Lastgeving tussen echtgenoten	704
1. Algemeen	704
2. Beperkingen	705
3. Draagwijdte van de lastgeving	705
H. Artikel 220 oud BW – Gerechtelijke machtiging en indeplaatsstelling	706
1. Machtiging	706
2. Indeplaatsstelling	707
I. Artikel 221 oud BW – Bijdrage in de lasten van het huwelijk	708
1. Lasten van het huwelijk	708
2. Bijdrage naar vermogen	710
3. Bijzondere uitvoerings sanctie: de ontvangstmachtiging	714
a. Aard van de sanctie	714
b. Voorwerp van de maatregel	715
c. Procedure	716
J. Artikel 222 oud BW – Hoofdelijkheid van huishoudelijke schulden en opvoedingsschulden	717
1. Huishoudelijke schulden	717
2. Opvoedingsschulden	719
3. Hoofdelijke gehoudenheid	719
4. Buitensporige schulden	720
K. Artikel 223 oud BW – Dringende maatregelen	721
1. Historiek	721
2. Alternatieve geschillenoplossing	722
a. Informatieplicht van de griffier bij gedinginleiding	723
b. Bevragingsplicht van de familierechter	723
c. Mogelijke verdaging van de zaak	723
d. Kamer voor minnelijke schikking	725
(1) Aanspreking zonder geding	725
(2) Aanspreking na inleiding van het geding	725
(3) Gespecialiseerde en neutrale schikkingsrechter	726
(4) Vrijwillig en vertrouwelijk traject	727
(5) Akkoordvonnis of proces-verbaal van minnelijke schikking	727
e. Bemiddeling	728
f. Collaboratieve onderhandelingen	729
3. Toepassingsvoorwaarden voor rechterlijke beslechting van een verzoek tot dringende maatregelen	730

a. Grof plichtsverzuim of ernstige verstoring van de verstandhouding	730
(1) Grof plichtsverzuim	730
(2) Ernstige verstoring van de verstandhouding	730
b. Dringende maatregelen	731
4. Mogelijke maatregelen	732
a. Verblijfplaats van de echtgenoten	732
(1) Machtiging tot afzonderlijk verblijf	732
(2) Vaststelling van de echtelijke verblijfplaats	734
b. Alimentatie en ontvangstmachtiging	734
(1) Rol van het schuldcriterium bij een onderhoudsvordering tussen echtgenoten vóór inleiding van de echtscheidingsprocedure	734
(2) Begroting van het onderhoudsgeld tussen echtgenoten	738
c. Maatregelen met betrekking tot de goederen van de echtgenoten	739
d. Maatregelen met betrekking tot de huisdieren van de echtgenoten	741
e. Ouderlijk gezag, verblijf en recht op persoonlijk contact	742
5. Verboden maatregelen	743
a. Niet-gevorderde maatregelen	743
b. Maatregelen in strijd met het recht	744
6. Geldingsduur en herziening	745
a. Voorlopige maatregelen gelden <i>rebus sic stantibus</i>	745
b. Verplichte of facultatieve duurtijdbepaling	746
L. Artikel 224 oud BW – Nietigverklaring van bepaalde handelingen	749
1. Getroffen handelingen	749
2. Kenmerken van de nietigheid	751
a. Relatief karakter	751
b. Verplicht of facultatief?	752
3. Schadevergoeding	753
4. Procedure	753
§ 2. Bijzondere rechtspleging inzake vorderingen tussen echtgenoten betreffende hun wederzijdse rechten en verplichtingen en hun huwelijksvermogensstelsel (art. 1253 <i>quater</i> tot 1253 <i>octies</i> Ger.W.)	755
A. Procesvoorschriften	756
B. Informatiemogelijkheden van de familierechtbank	758

C. Bijzondere regels in verband met het verbod tot vervreemden, hypothekeerders of verpanden	758
1. Onroerende goederen en zeeschepen	758
2. Roerende goederen	759
Afdeling 2. Wettelijk secundair huwelijksvermogensstelsel	759
§ 1. Algemeen	759
A. Verantwoording van de keuze	760
B. Juridische aard van het gemeenschappelijk vermogen	761
C. Indeling van het wettelijk stelsel	761
§ 2. Actief	762
A. Baten van de eigen vermogens	762
1. Goederen eigen omwille van hun oorsprong	762
a. Voorhuwelijks goederen	763
b. Nalatenschappen en giften	763
c. Bewijs	763
2. Goederen eigen omwille van hun aard	767
a. Eigen goederen met vergoedingsplicht	767
(1) Toebehoren van eigen goederen of rechten	767
(2) Goederen aan een echtgenoot overgedragen door een (bloed)verwant in opgaande lijn	770
(3) Aandeel door een echtgenoot verkregen in een goed waarvan hij reeds mede-eigenaar is	770
(4) Goederen door zaakvervangings, belegging of wederbelegging van eigen goederen verkregen	774
(5) Bepaalde waarden en prestaties verbonden aan zelf afgesloten individuele levensverzekeringen	775
b. Eigen goederen ten persoonlijke titel zonder vergoedingsplicht	785
(1) Klederen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik	786
(2) Literair, artistiek of industrieel eigendomsrecht	786
(3) Recht op een pensioen, lijfrente of soortgelijke uitkering, dat een van de echtgenoten alleen bezit	787
(4) Recht op herstel van persoonlijke, lichamelijke of morele schade	789
(5) Lidmaatschapsrechten verbonden aan vennootschapsaandelen die met gemeenschappelijke gelden zijn verkregen en op naam van één echtgenoot zijn ingeschreven	791

(6) Beroepsgoederen	795
(7) Cliënteel	799
(8) Schadevergoeding tot herstel van de persoonlijke ongeschiktheid	801
(9) Levensverzekeringsprestatie door de andere echtgenoot bedongen en verschuldigd bij ontbinding van het stelsel	801
B. Baten van het gemeenschappelijk vermogen	802
1. Inkomsten uit beroepsbezigheden	802
2. Vruchten, inkomsten en interesten van eigen goederen	803
3. Schenkingen en legaten aan beide echtgenoten	804
4. Schadevergoeding tot herstel van de huishoudelijke of economische ongeschiktheid	804
5. Vermogenswaarde van vennootschapsaandelen	805
6. Vermogenswaarde van beroepsgoederen	805
7. Economische waarde van cliënteel	805
8. Levensverzekeringsprestatie die tijdens het stelsel aan een echtgenoot is verschuldigd	805
9. Alle goederen waarvan niet bewezen is dat zij eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling	806
§ 3. Passief	807
A. Verbintenis en bijdrage	807
B. Definitief passief (bijdrage)	808
1. Eigen schulden	808
a. Eerder aangegane schulden en schulden ten laste van nalatenschappen en giften	808
b. Overige eigen schulden	809
(1) Schulden door een van de echtgenoten aangegaan in het uitsluitend belang van zijn eigen vermogen	809
(2) Schulden ontstaan uit een persoonlijke of zakelijke zekerheid door een van de echtgenoten gesteld in een ander belang dan dat van het gemeenschappelijk vermogen	810
(3) Schulden ingevolge verboden beroepen of verboden handelingen	810
(4) Schulden ontstaan uit een strafrechtelijke veroordeling of een onrechtmatige daad door een echtgenoot begaan	811
2. Gemeenschappelijke schulden	812

a. Schulden aangegaan door beide echtgenoten, gezamenlijk of hoofdelijk	812
b. Schulden aangegaan door een van de echtgenoten ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen	813
c. Schulden door een van de echtgenoten aangegaan in het belang van het gemeenschappelijk vermogen	814
d. Schulden ten laste van giften die de gemeenschap toekomen	814
e. Interesten van de eigen schulden van een echtgenoot	815
f. Onderhoudsschulden jegens afstammelingen van een van de echtgenoten	815
(1) Onderhoudsschulden ten opzichte van ouders, grootouders en schoonouders	816
(2) Uitkering lastens de vorige echtgenoot	817
g. Schulden waarvan niet bewezen is dat zij aan een van de echtgenoten eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling	818
C. Voorlopig passief (verbintenis)	820
1. Verhaalsrecht van de schuldeisers met betrekking tot eigen schulden	820
a. Algemene regel	820
b. Uitzondering: uitbreiding van het verhaalsrecht	821
(1) Indien het gemeenschappelijk vermogen verrijkt werd	821
(2) In geval van delictuele of <i>quasidelictuele</i> schuld	822
(3) In geval van schuld aangegaan door beide echtgenoten in verschillende hoedanigheid	822
2. Verhaalsrecht van de schuldeisers met betrekking tot gemeenschappelijke schulden	823
a. Algemene regel	823
b. Uitzondering: beperking van het verhaalsrecht	825
D. Schulden tussen echtgenoten	827
§ 4. Bestuur	827
A. Algemeen	827
B. Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen	828
1. Begrip bestuur en doelgebondenheid van het bestuur	828
2. Regel: gelijktijdig bestuur	829
a. Handelingen die onder het gelijktijdig bestuur vallen	830
(1) Handelingen ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen	830

(2) Handelingen met betrekking tot roerende goederen	831
(3) Legaten	831
(4) Bepaalde schenkingen	832
(5) Verhuringen	833
(6) Daden van beheer in geval van gezamenlijke beroepsuitoefening	833
b. Gehoudenheid van de andere echtgenoot	833
3. Eerste uitzondering: alleenbestuur	834
4. Tweede uitzondering: gezamenlijk bestuur	836
a. Daden van beschikking in het raam van een gezamenlijke beroepsuitoefening	838
b. Bepaalde gewichtige handelingen steeds vatbaar voor nietigverklaring indien ze door één echtgenoot werden verricht	838
(1) Verkrijgen, vervreemden of met zakelijke rechten bezwaren van voor hypotheek vatbare goederen	839
(2) Verkrijgen, overdragen of in pand geven van een handelszaak of enig bedrijf	840
(3) Sluiten, vernieuwen of opzeggen van huurovereenkomsten voor langer dan negen jaar en toestaan van een handelshuur- of pachtovereenkomst	840
c. Bepaalde (iets minder) gewichtige handelingen vatbaar voor nietigverklaring indien ze door één echtgenoot werden verricht met benadeling van de andere echtgenoot	841
(1) Overdracht of inpandgeving van een hypothecaire schuldvordering	841
(2) Ontvangen van de prijs van een vervreemd onroerend goed of van de terugbetaling van een hypothecaire schuldvordering en verlenen van opheffing van een hypothecaire inschrijving	841
(3) Aanvaarding of verwerping van legaten en schenkingen onder beding dat ze gemeenschappelijk zullen zijn	842
(4) Aangaan van leningen	842
(5) Sluiten van een kredietovereenkomst bedoeld door de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet	843
d. Schenkingen van gemeenschapsgoederen	843
C. Bestuur van het eigen vermogen	844
D. Beveiligingsmaatregelen en sancties	845

1. Rechterlijke machtiging	845
a. Toepassingsgebied	845
b. Uitwerking	846
c. Procedure	846
2. Rechterlijk verbod	846
a. Toepassingsgebied	847
b. Uitwerking	847
c. Procedure	848
3. Nietigverklaring	848
a. Toepassingsgebied	848
b. Mogelijkheid tot nietigverklaring	849
c. Onverminderd de rechten van derden te goeder trouw	850
d. Procedure	851
4. Vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen	852
a. Toepassingsgebied	852
b. Uitwerking	853
5. Ontneming van bestuursbevoegdheden	854
a. Toepassingsgebied	854
b. Uitwerking	854
c. Publiciteit en procedure	855
6. Gerechtelijke scheiding van goederen	856
§ 5. Ontbinding, vereffening, verdeling	856
A. Oorzaken en ogenblik van de ontbinding	856
1. Overlijden van een echtgenoot	857
2. Echtscheiding of scheiding van tafel en bed	857
a. Echtscheiding (of scheiding van tafel en bed) op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk	858
(1) Ogenblik van ontbinding van het wettelijk stelsel ten aanzien van derden	858
(2) Ogenblik van ontbinding van het wettelijk stelsel tussen echtgenoten	858
b. Echtscheiding (of scheiding van tafel en bed) door onderlinge toestemming	863
c. Bijzondere, afwijkende regeling bij echtscheiding (of scheiding van tafel en bed) op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk	863
(1) Toepassingsgebied	864

(2) Toepassingsvoorwaarden	865
(3) Gevolg	866
d. Overlijden vóór de melding van de echtscheiding op de huwelijksakte	866
3. Gerechtelijke scheiding van goederen	867
a. Titularissen van de vordering	867
b. Gronden	867
c. Procedure en publiciteit	867
d. Gevolgen	868
4. Overgang naar een ander huwelijksvermogensstelsel	869
5. Gerechtelijke verklaring van afwezigheid	869
6. Gerechtelijke verklaring van overlijden	870
7. Nietigverklaring van het huwelijk	871
B. Postcommunautaire onverdeeldheid	871
1. Aard van de onverdeeldheid	872
2. Samenstelling van de onverdeelde massa	872
3. Beheer van de onverdeelde massa	873
4. Bijzondere problemen gesteld door de retroactiviteit van de ontbinding bij echtscheiding	875
a. Bestuurshandelingen	875
(1) Afhaling van banktegoeden	875
(2) Aankoop van een onroerend goed	876
b. Aanrekening van tijdens de echtscheidingsprocedure betaalde onderhoudsgelden	877
c. Woonstvergoeding	878
(1) Eén echtgenoot heeft het exclusieve genot van de woonst zonder dat er onderhoudsgeld werd toegekend	881
(2) De onderhoudsplichtige heeft het exclusieve genot van de woonst	881
(3) De onderhoudsgerechtigde heeft het exclusieve genot van de woonst	882
d. Gebruiksvergoeding voor roerende goederen	883
e. Afbetaling van een hypothecaire lening	883
C. Boedelbeschrijving	883
1. Verplichting tot boedelbeschrijving	883
2. Vorm en inhoud van de boedelbeschrijving	884
3. Termijn voor het opmaken van de boedelbeschrijving	886

---

4. Sanctie bij gebreke van boedelbeschrijving	886
D. Vereffening	886
1. Algemeen	886
2. Vergoedingsrekeningen	889
a. Begrip	889
b. Dwingend karakter van het recht van elke echtgenoot op verrekening van de vergoedingen	889
c. Gevallen van vergoeding	890
(1) Vergoeding verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen	890
(2) Vergoeding verschuldigd door het gemeenschappelijk vermogen (aan een eigen vermogen)	893
d. Bedrag van de vergoedingen	894
e. Bewijs van de vergoedingen	896
(1) Vergoeding verschuldigd door het gemeenschappelijk vermogen	897
(2) Vergoeding verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen	898
f. Interesten	899
g. Saldering van de vergoedingsrekeningen	900
(1) Rekening tussen elke echtgenoot en de gemeenschap	900
(2) Rekening tussen één echtgenoot en de gemeenschap	900
3. Verrekening van de lasten	902
a. Betaling van gemeenschappelijke schulden vóór de verdeling	902
b. Betaling van gemeenschappelijke schulden na de verdeling	904
4. Verrekening van de vergoedingen	905
a. Een echtgenoot is een vergoeding verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen	905
b. Het gemeenschappelijk vermogen is een vergoeding verschuldigd aan een echtgenoot	907
(1) Het gemeenschappelijk vermogen vertoont een batig saldo	907
(2) Het gemeenschappelijk vermogen vertoont geen batig saldo	908
E. Verdeling	909
1. Beginselen	909
2. Recht van toewijzing bij voorrang	910
a. Recht van toewijzing na overlijden	913

b. Recht van toewijzing na echtscheiding, scheiding van tafel en bed of gerechtelijke scheiding van goederen	915
3. Heling	919
a. Toepassingsvoorwaarden	920
b. Sanctie	921
4. Kosten van vereffening en verdeling	922
Afdeling 3. Overgangsrecht	922
Inleiding	922
§ 1. Overgangsrecht van de wet van 14 juli 1976	922
A. Algemene beginselen inzake overgangsrecht	923
B. Echtgenoten gehuwd onder het vroegere wettelijk stelsel	925
1. In geval van verklaring tot handhaving	925
2. Zonder verklaring tot handhaving	925
a. Retroactiviteitstheorie	926
b. Ontbindingstheorie	926
c. Continuïteitstheorie	926
§ 2. Overgangsrecht van de wet van 22 juli 2018	932
§ 3. Overgangsrecht van de wet van 19 januari 2022	934
Hoofdstuk 7. Ontbinding van het huwelijk	935
Afdeling 1. Overlijden van een van de echtgenoten	935
§ 1. Ontbinding van het wettelijk huwelijksvermogensstelsel en vereffening-verdeling	935
§ 2. Erfrecht van de langstlevende echtgenoot	936
A. Omvang van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot	936
1. In samenloop met afstammelingen van de erflater	936
2. In samenloop met (bloed)verwanten van de erflater van de tweede of de derde orde	936
3. In samenloop met (bloed)verwanten van de erflater van de vierde orde of bij gebrek aan erfgerechtigde (bloed)verwanten	937
4. In alle gevallen	938
B. Omzetting van het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot en afkoop van de blote eigendom	938
§ 3. Onderhoudsvordering ten laste van de nalatenschap	940

Afdeling 2. Echtscheiding	941
Titel II. Echtscheiding en scheiding van tafel en bed	943
Hoofdstuk 1. Echtscheiding	945
Afdeling 1. Algemeen	945
§ 1. Historiek en evolutie van het echtscheidingsrecht	945
§ 2. Echtscheiding en de mensenrechten	949
§ 3. Juridische kenmerken van de echtscheidingsvordering	949
A. Persoonlijk karakter	949
B. Onbeschikbaarheid	950
C. Onverjaarbaarheid	951
§ 4. Overgang van de vroegere naar de huidige gronden en procedures	951
A. Van vijf naar twee echtscheidingsgronden en -procedures	951
B. Problemen van overgangsrecht: vragen naar het toepasselijk recht in verband met de echtscheidingsgronden	952
1. Hoofdvorderingen in geval van hoger beroep tegen een vonnis gewezen met toepassing van het oude recht	952
2. Tegenvorderingen en aanvullende vorderingen, ingesteld na 1 september 2007, na een voordien ingeleide hoofdvordering	953
Afdeling 2. Echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk (EEO)	955
§ 1. Grond tot echtscheiding	955
A. Begrip “onherstelbare ontwrichting van het huwelijk”	955
B. Bewijs van de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk	955
1. Bewijs door alle wettelijke middelen	955
a. Geschriften	957
(1) Vaststelling van overspel door een gerechtsdeurwaarder	957
(2) Processtukken	958
(3) Brieven	959
(4) Elektronische communicatie	960
b. Foto's en geluidsdragers	961
c. Getuigen	961
d. Deskundigenonderzoek	962
e. Feitelijke vermoedens	963

f. Bekentenis en eed	963
2. Bewijs van een periode van feitelijke scheiding	964
a. Vereiste duurtijd van de feitelijke scheiding	964
(1) Gezamenlijke vordering	965
(2) Eenzijdige vordering	965
b. Bewijs en aard van de feitelijke scheiding	965
3. Bewijs via herhaalde echtscheidingsaanvraag	966
a. Gezamenlijke vordering	966
b. Eenzijdige vordering	967
§ 2. Procedure	967
A. Bevoegde rechtbank	967
B. Verloop van de procedure	968
1. Inleiding van het geding	968
a. Wijzen van gedinginleiding	968
(1) Gezamenlijke vordering	968
(2) Eenzijdige vordering	969
b. Vermeldingen in het gedinginleidend stuk	969
c. Toe te voegen stukken	970
2. Persoonlijke verschijning voor de familierechtbank	971
3. Promotie van alternatieve geschillenoplossing	972
4. Mogelijkheid tot uitbreiding/wijziging van oorzaak/voorwerp van de vordering – Aanvullende vorderingen en tegenvorderingen	973
5. Verbod van weergave van de debatten in de pers	974
6. Uitspraak van de rechtbank	974
7. Gerechtskosten	975
8. Betekening van de echtscheidingsuitspraak en kracht van gewijsde	976
9. Rechtsmiddelen	977
10. Melding van de definitieve echtscheidingsuitspraak op de huwelijksakte of opmaak van een akte van echtscheiding	978
§ 3. Voorlopige maatregelen	979
A. Algemeen	979
B. Twee manieren om voorlopige maatregelen te bekommen	980
1. Homologatie van een akkoord	980
2. Beslissing van de familierechtbank op verzoek	981
a. Gecombineerde vordering	982
b. Afzonderlijke vordering	982
C. Mogelijke maatregelen	983

1. Verblijfplaats van de echtgenoten	983
a. Machtiging tot afzonderlijk verblijf	983
b. Vaststelling van de echtelijke verblijfplaats	984
2. Alimentatie en ontvangstmachtiging	985
a. Rol van het schuld criterium bij een onderhoudsvordering tussen echtgenoten tijdens de echtscheidingsprocedure	985
b. Begroting van de uitkering	988
(1) Referentiestandaard	988
(2) Begrotingscriteria	988
c. <i>Provisio ad litem</i>	990
3. Maatregelen met betrekking tot de goederen van de echtgenoten	990
4. Ouderlijk gezag, verblijf en recht op persoonlijk contact	993
D. Verboden maatregelen	994
E. Geldingsduur en herziening	995
1. Geldingsduur	995
2. Herziening	997
3. Bijzonderheden	997
§ 4. Gevolgen van de echtscheiding	998
A. Algemeen	998
1. Gevolgen ten aanzien van de persoon van de echtgenoten	999
a. Tussen echtgenoten	999
b. Ten aanzien van derden	1000
2. Gevolgen ten aanzien van de goederen van de echtgenoten	1000
a. Tussen echtgenoten	1001
b. Ten aanzien van derden	1001
B. Lot van huwelijksvoordelen en contractuele erfstellingen	1001
1. Principeel verval na echtscheiding	1001
2. Mogelijkheid om het behoud te bedingen	1003
C. Uitkering voor de ex-echtgenoot na echtscheiding	1004
1. Algemeen	1004
a. Evolutie van schulddeterminatie naar compensatie van economische achterstand en voorsprong	1004
b. Overgangsrecht	1006
2. Overeenkomst over de onderhoudsuitkering	1007
3. Recht op een onderhoudsuitkering	1008
a. Principe	1008
b. Uitzonderingen	1009

(1) Zware fout	1010
(2) Geweld tegen de persoon van de andere (ex-)echtgenoot	1012
(3) Staat van behoefte als gevolg van een eenzijdige beslissing die niet was ingegeven door de noden van de familie	1013
c. Bijzonderheden: provisionele uitkering en voorschot	1015
4. Begroting van de onderhoudsuitkering in drie stappen	1015
a. Eerste stap: bepaling van de toepasselijke referentiestandaard	1015
(1) De uitkering moet ten minste de staat van behoefte dekken	1015
(2) De uitkering kan op een hoger bedrag worden begroot, rekening houdend met de aanzienlijke terugval van de economische situatie van de onderhoudsgerechtigde	1017
b. Tweede stap: draagkracht van de onderhoudsgerechtigde	1020
c. Derde stap: draagkracht van de onderhoudsplichtige	1021
5. Beperking van de uitkering tot 1/3 van de inkomsten van de schuldenaar	1022
6. Modaliteiten van de onderhoudsuitkering	1023
a. Duurtijdbeperking	1023
(1) Principieel niet langer dan de duur van het huwelijk	1023
(2) Uitzonderlijke verlenging in geval van buitengewone omstandigheden	1025
b. Automatische indexering	1027
c. Wijzigbaarheid	1027
(1) Criterium: nieuwe omstandigheden onafhankelijk van de wil van partijen	1028
(2) Toepassingen	1028
(3) Mogelijkheid om de onwijzigbaarheid te bedingen	1029
(4) Wijziging als gevolg van de vereffening-verdeling van de huwelijksgemeenschap of de onverdeeldheid tussen ex-echtgenoten	1029
d. Vervanging door een kapitaal of kapitalisatie	1030
(1) Overeenkomst tussen partijen	1030
(2) Rechterlijke beslissing	1031
7. Beëindiging van de onderhoudsuitkering	1031
a. Nieuwe tweerelatie van de onderhoudsgerechtigde	1031
(1) Huwelijk	1031
(2) Wettelijke samenwoning	1032

(3) Feitelijke samenwoning of latrelatie	1032
b. Verzaking	1033
c. Afschaffing	1034
d. Overlijden van de onderhoudsplichtige	1034
e. Overlijden van de onderhoudsgerechtigde	1034
8. Uitvoerbaarheid	1034
a. Beperkte beslagbaarheid	1034
b. Ontvangstmachtiging	1034
c. Misdrijf familieverlating	1035
d. Uitvoerbaarheid bij voorraad van rechtswege	1035
9. Bevoegde rechter	1036
D. Geen bijzondere gevolgen voor de kinderen	1036
1. Uitoefening van ouderlijk gezag	1036
2. Geen verlies van voordelen	1037
Afdeling 3. Echtscheiding door onderlinge toestemming (EOT)	1038
§ 1. Historiek en evolutie	1038
§ 2. Vereisten	1040
A. Volgehouden wil van beide echtgenoten om door onderlinge toestemming uit de echt te scheiden	1040
B. Globale voorafgaande overeenkomsten over alle gevolgen van de echtscheiding	1041
§ 3. Voorafgaande overeenkomsten	1042
A. Regelingsakte	1042
1. Inhoud	1042
2. Vorm	1045
3. Rechtskarakter	1046
4. Uitwerking	1047
B. Familierechtelijke overeenkomst	1048
1. Ouderlijk gezag en verblijf of recht op persoonlijk contact	1049
2. Bijdrage van de echtgenoten in het levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van de kinderen	1050
3. Persoonlijk onderhoudsgeld	1054
§ 4. Procedure	1056
A. Bevoegde rechtbank	1056
B. Verloop van de procedure	1058
1. Neerlegging van het verzoekschrift (met bijlagen)	1058

---

a. Gezamenlijk verzoekschrift	1058
b. Bijlagen bij het verzoekschrift	1059
2. Principieel schriftelijke procedure	1061
3. Persoonlijke verschijning van de echtgenoten, op vraag	1061
4. Facultatief advies van het Openbaar Ministerie	1062
5. Eventuele bijkomende verschijning in functie van de kinderen	1063
6. Formaliteiten en mogelijke conclusie van het Openbaar Ministerie	1064
7. Uitspraak van de echtscheiding en homologatie van de overeenkomsten over de kinderen	1064
C. Wijzigbaarheid van de voorafgaande overeenkomsten tijdens de procedure	1065
1. Eenzijdig	1065
2. In onderling akkoord	1065
D. Lot van de voorafgaande overeenkomsten na afstand van de procedure	1067
1. Historiek	1067
2. Afstand van de procedure	1068
3. Voorlopige binding van de familierechtelijke overeenkomsten	1069
4. Automatisch wettelijk principe	1070
5. (On)mogelijkheid tot conventionele uitschakeling	1071
E. Rechtsmiddelen	1073
1. Hoger beroep	1073
a. Vonnis dat de EOT uitspreekt	1073
b. Vonnis dat de EOT weigert	1075
2. Voorziening in cassatie	1075
3. Herroeping van het gewijsde	1075
F. Melding van de definitieve echtscheidingsuitspraak op de huwelijksakte of opmaak van een akte van echtscheiding	1076
§ 5. Gevolgen van de echtscheiding	1076
A. Algemeen	1076
1. Tussen ex-echtgenoten	1076
2. Ten aanzien van derden	1076
B. Wijzigbaarheid van de voorafgaande overeenkomsten na echtscheiding	1077
1. In onderling akkoord	1077
2. Op eenzijdig verzoek	1078

a. Regelingsakte	1078
(1) Dwaling en (gewone) benadeling	1079
(2) Misbruik van omstandigheden	1080
b. Overeenkomsten met betrekking tot de kinderen	1081
(1) Uitoefening van ouderlijk gezag en verblijf of recht op persoonlijk contact	1081
(2) Onderhoudsbijdrage voor de kinderen	1083
(3) Permanente saisine	1087
c. Uitkering na echtscheiding voor de gewezen echtgenoot	1088
(1) Van onwijzigbaarheid ...	1088
(2) ... naar principiële wijzigbaarheid	1090
(3) Wettelijke herzieningscriteria	1091
(4) Mogelijkheid om de onwijzigbaarheid te bedingen	1093
(5) Lot van overeenkomsten ondertekend vóór 1 september 2007	1094
(6) Reductie of afschaffing van de uitkering wegens rechtsmisbruik	1096
Hoofdstuk 2. Scheiding van tafel en bed	1099
Afdeling 1. Inhoud van de instelling	1099
Afdeling 2. Gronden	1100
Afdeling 3. Procedure	1101
§ 1. Bevoegde rechter	1101
§ 2. Omzetting van de vordering tot scheiding van tafel en bed in een echtscheidingsvordering en <i>vice versa</i>	1101
Afdeling 4. Gevolgen	1102
§ 1. Ten aanzien van de persoon van de echtgenoten	1102
A. Getrouwheidsplicht	1102
B. Hulpverplichting als grondslag voor onderhoudsplicht	1102
§ 2. Ten aanzien van de goederen van de echtgenoten	1103
§ 3. Ten aanzien van de kinderen	1104

Afdeling 5. Beëindiging	1104
§ 1. Verzoening	1104
§ 2. Overlijden	1105
§ 3. Echtscheiding	1105
Titel III. Wettelijke samenwoning	1107
Hoofdstuk 1. Algemeen	1109
Afdeling 1. Historiek	1109
Afdeling 2. Verhouding van staat	1110
Hoofdstuk 2. Grondvoorwaarden	1115
Hoofdstuk 3. Vormvoorwaarden	1121
Afdeling 1. Verklaring van wettelijke samenwoning	1121
Afdeling 2. Controlebevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand	1122
Afdeling 3. Verhaal tegen de weigering om melding te maken van de verklaring	1124
Hoofdstuk 4. Gevolgen tijdens de wettelijke samenwoning	1125
Afdeling 1. Primair samenwoningsstelsel	1125
§ 1. Geen persoonsrechtelijke gevolgen	1125
§ 2. Vermogensrechtelijke gevolgen	1125
A. Bescherming van de gezinswoning en het huisraad	1125
B. Plicht tot bijdrage in de lasten van het samenleven	1126
C. Hoofdelijke gehoudenheid voor huishoudelijke schulden en opvoedingsschulden	1127
D. Uitschakeling van rechtsgevolgen bij rechtsmisbruik	1127
Afdeling 2. Secundair samenwoningsstelsel	1128
§ 1. Wettelijk stelsel: scheiding van goederen of onverdeelde mede-eigendom	1128

§ 2. Conventioneel stelsel: de notariële wettelijke samenwoningsovereenkomst	1128
A. Vormvoorschriften en publiciteit	1128
B. Bekwaamheid	1129
C. Inhoudelijke mogelijkheden	1129
D. Tegenwerpelijkheid aan derden	1130
Afdeling 3. Dringende maatregelen	1132
§ 1. Toepassingsvoorwaarde	1132
§ 2. Mogelijke maatregelen	1132
§ 3. Geldingsduur	1133
§ 4. Rechtspleging	1133
Hoofdstuk 5. Beëindiging	1135
Afdeling 1. Oorzaken van ontbinding en ontbindingsprocedure	1135
§ 1. Partijen treden met elkaar in het huwelijk	1135
§ 2. Eén van de partijen overlijdt	1136
§ 3. Beëindiging in onderlinge overeenstemming	1136
§ 4. Eenzijdige beëindiging	1136
Afdeling 2. Gevolgen	1137
§ 1. Mogelijkheid tot dringende en voorlopige maatregelen	1137
A. Toepassingsvoorwaarde	1137
B. Vervaltermijn	1140
C. Mogelijke maatregelen	1140
D. Geldigheidsduur	1141
E. Rechtspleging	1142
§ 2. Specifieke gevolgen na ontbinding door overlijden	1142
A. Wettelijk erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende	1142
B. Bijzondere onderhoudsplicht van de langstlevende wettelijk samenwonende partner ten aanzien van de kinderen van de overledene waarvan hij niet de ouder is	1144
Hoofdstuk 6. Nietigverklaring	1145
Afdeling 1. Algemeen	1145

Afdeling 2. Specifieke nietigheidsgronden	1145
Hoofdstuk 7. Evaluatie en toekomstperspectieven	1147
Titel IV. Feitelijke samenwoning	1149
Hoofdstuk 1. Algemeen	1151
Hoofdstuk 2. Verhoudingen tussen feitelijk samenwonenden onderling	1153
Afdeling 1. Persoonlijke verhoudingen	1153
Afdeling 2. Patrimoniale verhoudingen	1155
§ 1. Goederen	1155
§ 2. Huisdieren	1160
§ 3. Schenkingen en legaten	1161
§ 4. Overeenkomsten onder bezwarende titel	1162
Hoofdstuk 3. Verhoudingen tussen feitelijk samenwonenden en derden	1165
Afdeling 1. Onrechtmatige daad van een derde	1165
Afdeling 2. Huur van de gezinswoning	1166
Afdeling 3. Huishoudelijke schulden	1167
Afdeling 4. Beslag op inboedel	1168